

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE!

20 ИЗВЕСТНИ РУМЪНСКИ И БЪЛГАРСКИ УЧЕНИ И ИЗОБРЕТАТЕЛИ

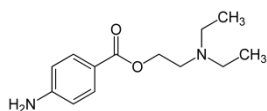
Ана Аслан (р. 1 януари 1897, в Бръила - п. 20 май 1988 г., в Букурещ)

Лекар, професор, академик, учен и изобретател, която през 1952 г. създава в Букурещ първия в света Институт по гериатрия.

Подчертава важноста на *прокаина* а облекчаване на свързаните с възрастта дистрофични нарушения, като я прилага широко в гериатричната клиника под името Геровитал.

Прокаинът е местен анестетик, използван първоначално в стоматологията и се предлага на пазара като новокаин.

Ана Аслан е изобретила (в сътрудничество с фармацевта Елена Поровръджану) гериатричния продукт Aslavital, патентован и въведен в индустриално производство през 1980 г.

Йон Кантакузино (р. 25 ноември 1863 г., Букурещ – п. 14 януари 1934 г., Букурещ)

Професор Йон Кантакузино, една от най-известните научни личности на Румъния, е сред създателите на румънската експериментална медицина, основател на румънското микробиологично училище. Неговите открития са от особено значение при лечението на холера, епидемен тиф, туберкулоза и скарлатина.

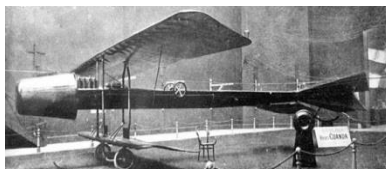
Йон Кантакузино е развил богата изследователска дейност върху холеричния виброн и антихолеричната ваксина, активната имунизация срещу дизентерия и кореман тиф, етиология и патология на скарлатината. Въз основа на изследванията му върху холеричния виброн, Кантакузино разработва метод за ваксина срещу холерата, наречена "Методът на Кантакузино", метод, използван и днес в държавите, където се съобщават случаи на холера. Благодарение на Йон Кантакузино, Румъния е била втората държава в света, след Франция, която през 1926 г. въвежда ваксината БЦЖ ("Bacilul Calmette-Guérin"), за профилактично ваксиниране на новородените срещу туберкулоза.

Хенри Мари Коанда (р. 7 юни 1886 г., Букурещ - п. 25 ноември 1972 г., Букурещ). Той е смятан за баща на реакционния самолет, който изпробва за първи път в света през 1910 г., близо до Париж.

През 1934 г. получава френски патент за изобретение за ”Процес и устройство за отклоняване на поток от течност, навлизащ в друга течност, който се отнася до

наречения днес Коанда ефект“, състоящ се в отклоняване на поток от течност, течащ по изпъкнала стена, явление, наблюдавано за първи път от него през 1910 г., по време на тестване на двигателя, с който е оборудван неговия реакционен самолет.

Хенри Коанда е автор на над 250 изобретения, за които е получил 700 патента за интелектуална собственост в много държави по света. В Музея на авиацията има близо 700 кг документи, принадлежащи на Коанда, съдържащи жизнена информация дори за сегашното технологично ниво.

Джордже (Гогу) Константинеску (р. 4 октомври 1881 г., Крайова - п. 11 декември 1965 г., Coniston, Cumbria, Великобритания) е румънски изобретател, учен и инженер.

Полга основите на звуковата теория, която позволява използването на течности (или флуиди като цяло) за предаване на енергия чрез вибрации (осцилации) чрез използване на математически модели в областта на електричеството.

Той прилага теорията за звучност в разработването на няколко изобретения: звуковия двигател, звуковата помпа, звуковия чук и др. Сред другите му постижения са и теглителното устройство между лопатките на витлото, независимо от неговата скорост и първото автоматично превключване на предавките. Той участва активно в изграждането на английски самолети от Бристол преди Първата световна война. В портфолиото на Гогу Константинеску влизат около 400 патента за изобретения, патентовани в САЩ, Дания, Швейцария, Австрия, Германия, Великобритания, Франция, Румъния и др., както и други, които никога не са били публикувани.

EUROPEAN UNION
EUROPEAN REGIONAL DEVELOPMENT FUND
INVESTING IN YOUR FUTURE

GOVERNMENT OF ROMANIA

GOVERNMENT OF BULGARIA

Щефан Одоблежа (р. 13 октомври 1902 г., Валя Изворулуй, Мехединц— п. 4 септември 1978 г., Дробета Турну Северин)

Румънски военен лекар, философ и писател, световен предвестник на обобщената кибернетика, която той сам нарича „консонантистка психология“. Благодарение на неговия забележителен, дълго пренебрегван и непризнат принос, Щефан Одоблежа е избран за член на Румънската академия след смъртта си (през 1990 г.).

През 1938 г. Ученият Щефан Одоблежа публикува своя труд „Psihologia consonantistă“ в "Librairie Maloine". Състои се от 900 страници и 300 изображения. При появата на книгата, авторът е написал, че „тази книга е ... съдържание, индекс или речник по психология, [за] голям Трактат по психология, който трябва да съдържа 20-30 тома.“

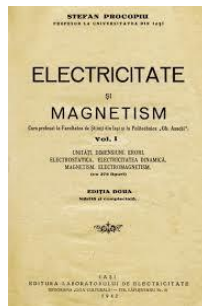
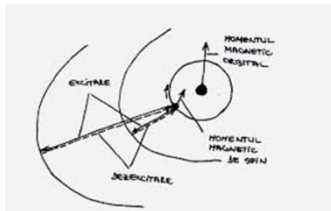
Това изследване за първи път в света поставя основните теми на кибернетиката. В световен мащаб обаче за основател на кибернетиката е смятан Норберт Винер, който публикува първия си труд в тази област едва през 1948 г. Швейцария е държавата, която е признала приносите на румънския учен на световно ниво, учредявайки през 1982 г. в Лугано в негова памет, Швейцарската академия за кибернетика.

Щефан Прокопиу (р. 19 януари 1890 г., Бърлад - 22 август 1972 г., Яш) е

румънски физик, университетски професор и изобретател, член титуляр (от 1955 г.) на Румънската академия.

След проведено обучение във Факултета за науки в Яш, специализира в Париж с професорите Габриел Липман, Мари Кюри, Пол Ланжевен, Айм Котън, Чарлз Фабри, като работи в Laboratoire de recherches physique. Става доктор на физичните науки в Сорбоната (5 март 1924 г.) с публикувани вече 30 работи. Откривател е на магнетрона Бор-Прокопиу (1919 г.) (заедно с Бор). Открива ефекта на Прокопиу. Ученият публикува 177 научни статии.

Джордже Емил Паладе (р. 19 ноември 1912 г., Яш, Румъния – п. 7 октомври 2008 г., Del Mar, САЩ).

Лекар и американски учен от румънски произход, специалист по клетъчна биология, който е носител на Нобелова награда за физиология и медицина през 1974 г. През 1986 г. САЩ му присъждат National Medal of Science („Национален медал за наука“) за „фундаментални (пионерски) открития в областта на съществена серия от суперкомплексни структури с висока организация, присъстваща във всички живи клетки.“

Най-важният елемент от изследването на Паладе е обяснението на клетъчния механизъм на протеиновото производство. Той откроява интрацитоплазмените частици, богати на РНК, при които се постига биосинтеза на протеините, наречени рибозоми или корпускули на Паладе. Заедно с Кийт Портър издава списанието The Journal of Cell Biology, едно от най-важните научни публикации в областта на клетъчната биология.

Ангел Салигни (р. 19 април 1854 г., Шербънещ, окр. Галац - п. 17 юни

1925 г., Букурещ), румънски академик, строителен инженер, министър и педагог, е смятан за един от пионерите на световната техника в проектирането и изграждането на мостове и силози с метална конструкция, съответно от стоманобетон, един от основателите на румънското инженерство.

Ангел Салигни е забележителен строителен инженер, световен предвестник на науката за метали и стоманобетон, който е реализирал множество изобретения и уникални решения в проектирането и изобретения и уникални решения в проектирането на мостове и промишлени сгради, за основите на кейове и пристанища.

Най-голямият труд на Ангел Салигни е мостният комплекс Чернавода, който по това време е бил най-дългият мост в Европа и един от най-големите открити мостове в света с отваряне от 4,088 м между левия и десния бряг на Дунавската равнина.

Николае Василеску Карпен (р. 10 декември 1870 г., Крайова — п. 2 март 1964 г., Букурещ), е румънски учен, инженер, физик и изобретател. Извършва важни пионерски дейности в областта на еластичността, термодинамиката, електрохимията и гражданското инженерство. Член на Румънската академия (от 1923 г.).

Провежда проучвания върху адхезията на желязо към бетона и изследва вътрешното налягане на течностите и механизма на осмотичното налягане.

През 1909 г. предлага за първи път в света, чрез бележка, адресирана до Парижката академия на науките, използването на високочестотни носещи токове за кабелна телефония на дълги разстояния.

Изобретател е на К-батерията, която е съставена от златен електрод и платинов електрод, докато електролитът е сярна киселина с висока чистота. Това е една от най-дълго работещите електрически батерии в света.

Елиза Леонида Замфиреску (р. 10 ноември 1887 г., Галац - п. 25 ноември 1973 г., Букурещ), инженер и изобретател от Румъния, ръководител на лабораториите на Геоложкия институт на Румъния.

Тя е член на Общото сдружение на инженерите в Румъния и член на Международната асоциация на университетските жени, единодушно призната за първата жена инженер в света.

Особено е допринесла за напредъка на националната икономика и за утвърждаването на румънската наука чрез своите оригинални творби, конгреси, симпозиуми и публикации. Тук се е занимавала с анализ на питейната вода, различни минерали, петрол, газ, въглища, твърди битуми, строителна скала и подготовка на руда, подписвайки 85 000 бюлетини за анализ, резултатите от които са публикувани в поредицата „Икономически изследвания“, редактирана от Геоложкия институт.

Приносът ѝ в изследването на румънското богатство от минерали ѝ осигурява почетно място в галерията на великите фигури на националната, европейската и световната наука.